Magdó, Eszter, Bakk Lukács

Tompa Miklós próbál. Negyedszer az Énekes madarat. Amikor először vitte színre, mint új darabot, többségünkben még nem voltunk színházba járók, akik ma színházról írogatunk. De a főiskolai s a sepsiszentgyörgyi Énekes madár még aránylag friss emlék, van mihez viszonyítani az előadást — s van kire ráismerni.

Mózes Erzsébet sürög-forog a színpadi bejáró előtt, az ügyelő hívására várva. Takaros rajta most is a szőttes szoknya, lájbi, fehér ing, de úgy van megfésülve, hogy koszorúba rakott haja alatt kétoldalt kajlán kihajlik a két füle. Sepsiszentgyörgyön Magdó volt, s persze nem csúfította magát. „Most is jó volna Magdónak" — mondja Tompa Miklós, mert csak azzal az apás-tanáros szemmel nézi a színésznőt, mint pályakezdése idején. De a színésznő okosabb, a jobbik szerep után nyúlt: az egyik vénleányt játssza, Esztert. Nem figurázik, nem évődik, nem tréfál — tragédiát játszik, a megkeseredő, asszonynak való, de el nem vett s egyre reménytelenebb vénlány tragédiáját, aki rémülten kapkod, alázkodik, dörgölődzik, gonoszkodik, csakhogy elvegyék, s nem az őszinteségén, csak a játék összefüggésein múlik, hogy muszáj nevetni rajta. Megpróbálja elfelejteni a nőiességét, a természetes önbizalmát, savanyú lesz és sápítozó — s ehhez a belső iránytévesztéshez, kisikláshoz két gyakorlati, tapintható támpontja van: a csámpás járás és a kajlává nyomorított fül.

Bálint Márta ezzel szemben az egyik vénleány volt a főiskolai vizsgaelőadáson. Féktelenül, ádázul komédiázott, fel volt paprikázva, szájalt, tüzet hányt a szeme — a legédesebb, legüdébb kislányképpel. Teljes beleéléssel és odaadással boszorkánykodott, úgy játszott, mint a gyermek: elhitte önmagának, hogy hervad, hogy keserű és gonosz, s elfelejtette, hogy hiába, mindenki látja: másnak a ruháját, másnak a képét öltötte fel, elbotlik a szokatlan, felnőtt cipőben . . . Évekig várhatott a maga igazi helyére, igazi arcára az Énekes madárban: Magdóra. Vásárhelyen a díszlet nem olyan mesés-mézeskalácsos varázsú, mint a Völgyesi Andrásé volt Szentgyörgyön. Tamás Anna igazi, föld- és gyantaszagú, szikár székely udvart, magas, szigorú palánkot épített a játék köré, s a valós környezetből annál üdébben, frissebben, jókedvűbben virít ki a hús-vér mesebeli kistündér bája.

Naivának sem könnyű lenni, nem elég a szépség, a fiatalság. Ha arra gondolok, hogy színpadon, filmen egyaránt láttam már Bálint Mártát érett, huszonéves értelmiségi fiatalnak, s hogy még a testalkata, a belső tartása is más volt, mint most, hogy bumfordi kis töltött galamb kamaszlánnyá lett a Magdó szerepe kedvéért, anélkül, hogy meghízott volna, arra kell gondolnom: még a naiva is karakterszerep lehet a jó színésznő megformálásában. S még egy igen lényegeset: édes, üde, de nem érzelgős, nem szenvelgő, nem bambán légies. Felébreszti minden férfiban a védelmező ösztönt, de szóval-tettel, mersszel s főleg humorral orrára is tud koppantani a kakaskodónak.

Aki persze nem más, mint Ferenczy István, az eszményi Bakk Lukács. Eszményi, mert földi és mesebeli, bárdolatlanul ostoba és hízelgően kedves, mafla, elanyátlanodott részeg és méltó párjára még nem akadt, fájóan vonzó férfi tud lenni egyszerre. Nem a tájszólás, vagy a jelmez viselésének a meghitt természetessége a megkapó-meglepő; az magától értetődik. A színész, aki a francia barokk bársonyai-csipkéi közt is őrizte groteszk bájjal az 'á-ba átmenő székelyes nyílt e-t, itt a saját közegében mozog, s nem a közeget játssza, hanem abban az egyéniséget s a reménytelen szerelem csendes, visszafogott kis lírai szomorújátékát — anélkül azonban, hogy az öniróniáját, a bánatával vagy kigúnyoltatásával komázó hetykeséget egy pillanatra is feladná. Neki járna ki a jelképes Móka név, hiszen szerepformálásának, figurája sorsának az értelme a mókázás; a kudarc, a felsülés, a kosár olyan játékos-gőgös elviselése, amely a kis szerelmi játékon túlmutat, a népi vitalitás, a mindenáron talpra esés, a jég hátán is megélés tágabb értelme felé. „Imre szorítja / Áron pedig . . . Áron nem hagyja magát!" — Tompa László híres motívumának komorabb, ünnepélyesebb pátosza is ott lappang-szikrázik Ferenczy István Bakk Lukácsának a játékosságában.

GYERGYAI ÉVA

A marosvásárhelyi Nemzeti Színház

Színháza

— Nem mindenna színház életében, ha Árra kérem Dan Al tót, hogy ennek kö ünnepség műsoráról sóinkat.

— November 24-é rendelet értelmébe Ceauşescu elvtárs al zeti Színházzá avatt lyi Állami Színháza legjelentősebb szính tüntetés, amelyet or télkedők és a Megé fesztivál díjai előzte nak. Délután né zsúfolt nézőtér előtt get, kétnyelvű költői mutatóval ünnepeltü *Enekes madara* ke Miklós rendezésében napokban a román lat legjobb előadása nagy színpadon s három nap alatt ös köztük a román tago *Egy lócsiszár virágv Phaedra*, Mrožek: *E Interjú*.

— Most kezdte ha marosvásárhelyi szín szereti ezt a színház

— Nagyon régóta, *Elveszett levél* óta, a nő és Delly Ferenc volt a rendező. Fele hagyott bennem a

hinszky alakításában *tragédia*, az *Özönvíz* láttam minden előad tam, hogy van valah értékes, tiszteletet é melyet most, hogy v tisztelek. A román nyei közül D. R. Po Guga darabjai s l *halála* járult hozzá t zeti színházi rang ki

— A társulat — r jórészt kicserélődött már a román együt

TÉVÉ

Újból kalá

Úgy hiszem, n nunk, hogy a tel nak ma egyik leg Kaláka, amelynek sokan csóválgattá akik nem értették szándékát, indíték láka, gondolom, m sen meggyőzött ar ségünk van ilyen azért, hogy a hét sebbek legyenek gazdagításáért, h sáért, felelevenít visszaröpítenek a lői házba, a falus válogatott mondó vajdaszentiványia motívumaikban m rég Sepsiszentgy tartott a népi tán ber és néhány tu ról, hogy mit is számára az ősrég mennyiben lehet ni a mai korba a melyek bizony k désbe merülni, el berek emlékezet néztük a bögözi verbunkosát, az u Kacsó Bandi vig ilyesmihez nem s fedezzék táncában volt a Küküllő m székre elcocókázt